

Memo

Betreft: Programmeringsafspraken windenergie

Van: Wethouder C. Severijn

Aan: raad gemeente Dinkelland

Datum: 19 maart 2024

Inleiding

De raad heeft via een amendement op 19-12-2023 aangegeven : “Er worden in Dinkelland pas windturbines geplaatst onder de volgende voorwaarden: De in het provinciaal beleid aangegeven blauwe zoekgebieden (figuur 1, pagina 15) moeten volledig zijn benut voor het plaatsen van windturbines en wanneer er in die gebieden geen plaatsingsmogelijkheden meer zijn en het nog noodzakelijk is om windturbines te plaatsen voor het realiseren van de doelstellingen uit de RES 1.0”.

Echter de provincie geeft aan dat ook gebieden buiten de voorkeursgebieden nodig zijn om de provinciale doelstelling voor de opwek van windenergie te behalen (2 TWh in de gehele provincie). Om te voorkomen dat er niet meer, maar ook niet minder windturbines worden toegestaan dan de provinciale doelstelling wil de provincie hier via de omgevingsverordening en het Provinciaal Programma Energiestrategie op sturen. Gemeenten krijgen de mogelijkheden hierover afspraken te maken met de provincie om het maximaal aantal turbines per gemeente af te spreken.

Deze memo is bedoeld om de raad mee te nemen in de mogelijkheden die de provincie biedt om afspraken te maken voor het maximaal aantal windturbines in Dinkelland.

Provincie Overijssel neemt regie op windturbines en sluit windturbines in Saasveld niet uit

Zoals ook beschreven in het door de raad (geamendeerd) vastgestelde windbeleid, neemt de provincie sinds de zomer van 2023 meer regie bij de ontwikkeling van windturbines. Instrumenten die de provincie daarvoor in wil zetten zijn het Provinciaal Programma Energietransitie en de provinciale Omgevingsverordening. Beide zijn nu nog in ontwerp. Tot 28 februari 2024 was er de mogelijkheid om hierop zienswijzen in te dienen. Het College van B&W heeft dat ook gedaan.

In de ontwerp provinciale Omgevingsverordening is ook het zoekgebied Saasveld opgenomen

In het door de raad (geamendeerd) vastgestelde windbeleid is het zoekgebied Saasveld niet opgenomen. Alleen in het zoekgebied Denekamp-Noord Deurningen zijn windturbines toegestaan. De gemeente heeft de provincie gevraagd om de zoekgebieden uit het lokale windbeleid over te nemen in het provinciaal beleid. De provincie heeft echter in haar ontwerp-omgevingsverordening de zoekgebieden uit het concept windbeleid NOT uit 2020 opgenomen. Hierin is ook het zoekgebied Saasveld opgenomen.

Daardoor is het niet uitgesloten dat er in Saasveld windturbines komen, tenzij er programmeringsafspraken worden gemaakt met de provincie.

Het College van B&W heeft een formele zienswijze ingediend op de ontwerp-provinciale omgevingsverordening om het zoekgebied uit het vastgestelde windbeleid over te nemen, zodat alleen in het zoekgebied Denekamp-Noord Deurningen windturbines mogelijk zijn.

Ambtelijk hebben we echter van de provincie begrepen dat de provincie de ontwerp-omgevingsverordening op dit punt niet aan gaat passen. Het zoekgebied Saasveld blijft daarmee mogelijk in de provinciale omgevingsverordening staan, waardoor daar in beginsel windturbines mogelijk blijven.

Het verlenen van vergunningen voor windturbines is een GS-bevoegdheid

Het verlenen van vergunningen voor windturbines is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten van Overijssel. Er is dus geen toestemming van Provinciale Staten voor nodig. Hierdoor kan GS over gaan tot vergunningverlening voor windturbines als een project past binnen de kaders van de provinciale omgevingsverordening en het Provinciaal Programma Energiestrategie.

Programmeringsafspraken maken om de kans op meer windturbines te verkleinen en te beperken tot Denekamp-Noord Deurningen

De provincie Overijssel is bevoegd bestuursorgaan voor windinitiatieven tussen de 5 MW en 100 MW. Een aanvraag van een windinitiatief moet de provincie binnen de wettelijke termijnen beoordelen en toetsen aan het ruimtelijk beleid. Hierdoor is het niet mogelijk om aanvragen te weigeren wanneer in datzelfde gebied al andere aanvragen zijn gedaan of windturbines staan.

De provincie wil dergelijke ongewenste ontwikkelingen voorkomen. Dat kan door het creëren van 'schaarse ruimte' voor aanvragen van vergunningen voor windturbines. Door het maken van programmeringsafspraken kan de provincie deze schaarse ruimte optimaal en op ruimtelijke gronden verdelen. Op die manier kan de provincie uit meerdere aanvragen de initiatieven selecteren die ruimtelijk het beste passen. Ook is het mogelijk om aanvragen in de tijd te faseren.

Wijziging Omgevingsverordening en provinciaal beleid

Om dit alles mogelijk te maken is een wijziging van de provinciale Omgevingsverordening nodig en heeft de provincie het Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE) in concept aangepast. In de Omgevingsverordening is het maximum voor windenergie opgenomen. Dat is door de provincie gesteld op 2 TWh. Zo wil de provincie schaarste creëren. In het concept PPE beschrijft de provincie de manier waarop zij de schaarste over de provincie wil verdelen. Voor elk gebied heeft de provincie een maximale invulling van het gebied tot 2030 voorgesteld. Dit maximum per gebied baseert de provincie op de ruimtelijke eigenschappen, de technische potentie van het gebied, de biedingen van beide RES-regio's en de evenredige verdeling over de voorkeursgebieden. Alle stukken zijn ter visie gelegd vanaf 18 januari 2024.

De provincie geeft dus aan dat voor het beperken van het aantal windturbines, schaarste nodig is. Deze schaarste wil de provincie creëren door voor de gehele provincie de opwek van elektriciteit via windturbines te maximeren op 2 TWh (in 2030). Aanvragen voor windturbines boven de 2 TWh worden dan door de provincie geweigerd. Daartoe geeft de provincie gemeenten de gelegenheid om programmeringsafspraken te maken met de provincie, waarin is opgenomen:

- welk plafond aan GWh de gemeente wil hanteren voor de gemeente/gebied
- welk tijdvak of tijdvakken de gemeente wil hanteren voor aanvragen
- in welke gebieden de gemeente het maximum aan GWh wil laten landen
- eventuele andere afspraken die de gemeente graag wil maken

Programmeringsafspraken

Deze programmeringsafspraken geven de gemeente dus de mogelijkheid om het aantal windturbines op haar grondgebied te maximaliseren. Een maximum van nul turbines zal door de provincie niet geaccepteerd worden omdat er in het gebied Denekamp-Noord Deurningen wel technische potentie is voor minimaal vier turbines (het minimum aantal turbines dat de provincie in een cluster toestaat). Indien de provincie niet akkoord gaat met het voorstel van de gemeente Dinkelland, is er geen programmeringsafpraak.

Gedeputeerde Staten van Overijssel heeft dan de ruimte om aanvragen voor windturbines in zowel de zoekgebieden Saasveld als Denekamp-Noord Deurningen in behandeling te nemen. Hierdoor is er niet alleen geen maximum aan het aantal turbines, ook is de locatie van de mogelijke turbines niet beperkt tot het zoekgebied Denekamp Noord Deurningen. Dan zouden er in theorie ook in Saasveld windturbines mogelijk zijn. De (ruimtelijk) technische potentie voor windturbines in Denekamp-Noord Deurningen kan oplopen tot 6 tot 8 turbines.

Indien een initiatiefnemer bij de provincie Overijssel een plan indient voor bijvoorbeeld 6 turbines in Dinkelland in het zoekgebied Denekamp-Noord Deurningen zal de provincie deze turbines toestaan indien er geen programmeringsafspraken zijn gemaakt met de gemeente (indien deze ruimtelijk-technisch passen). Indien er wel programmeringsafspraken zijn gemaakt stelt de provincie dat zij zich aan dat aantal turbines uit die afspraak zal houden.

Door wel programmeringsafspraken te maken voor bijvoorbeeld 4 windturbines in Denekamp-Noord Deurningen wordt voorkomen dat er meer dan 4 windturbines in Dinkelland komen en wordt voorkomen dat er windturbines in Saasveld komen.

Conclusie

Zoals bovenstaand beschreven wil de provincie het aantal windturbines beperken door schaarste te creëren door een plafond te benoemen. In theorie is het echter mogelijk dat het plafond niet geheel ingevuld wordt met programmeringsafspraken. Het restant tot aan de 2 TWh wordt dan door de provincie toegewezen aan gemeenten waarmee geen programmeringsafspraken zijn. Die gemeenten weten dan niet hoeveel windturbines de provincie op haar grondgebied toe gaat staan.

De provincie ziet zelf voldoende technische potentie in de (rest-)gebieden in Overijssel om die 2 TWh te gaan halen. Zij zijn er dus op basis van potentiëstudie van overtuigd dat dit instrument op deze wijze gaat werken.

Om bovenstaande te laten werken dient de provincie voldoende programmeringsafspraken met de gemeenten te maken. Als er een restopgave blijft tot aan de 2 TWh, wordt deze restopgave toegewezen aan de gemeenten/gebieden waarvoor geen programmeringsafspraken zijn gemaakt. De provincie dient dus de schaarste te garanderen om het instrument daadwerkelijk te laten werken.

Tegelijkertijd moet de provincie duidelijk maken dat de maximale hoeveelheid op te wekken elektriciteit door windturbines in Dinkelland (uitgedrukt in GWh) tot 2030 gegarandeerd

beperkt wordt tot de hoeveelheid in de programmeringsafspraken . Het maximum moet dan ook echt het maximum zijn.

Om zekerheid te hebben over het maximum aantal windturbines is de enige mogelijkheid om daarvoor programmeringsafspraken met de provincie te maken, waarbij de provincie moet garanderen dat het ook blijft bij het aantal zoals is afgesproken.